

saaledes, at han først sagde, at han var enig med den Betragtning, som den Præst, jeg før omtalte, havde gjort sig til Talsmand for. Men dernæst udtalte denne Præst, at endog saa Flertallet af Præsterne i Folketirken var vantro. Det var sikkerlig ikke denne Mands Mening, at disse Præster i Folketirken, som han kaldte vantro, ingen Tro havde, det var jo en ganske urimelig Antagelse, men det var vel hans Mening, at de ikke vare tilfredse med den Form, Folketirken havde for Dieblicket, at de altsaa enten prædikede noget, som ikke var den nuværende Folketirkes Lære, eller at de nok prædikede den nuværende Folketirkes Lære, men ikke gjorde det efter deres Overbevisning, men gjorde det, fordi de sølte det som noget, der var en Forpligtelse for dem. Altsaa vi have fra den yneste Tid Udtalelser fra to af Danmarks mest bekendte Præster, hvoraf den ene Udtalelse gaar ud paa, at det er kun en Tiendedel af den Befolkning, som hører med til Folketirken, der føler sin religiøse Trang tilfredsstillet der, og den anden Udtalelse gaar ud paa, at der endog saa var et Flertal af de i Folketirken tjenestigørende Præster, som heller ikke vare tilfredse med den Form, som Folketirken har for Dieblicket. Jeg mener, at det er noget, som man, naar Folketirkens Sager i det hele taget ere paa Bane, ikke kan lade ganske ude af Betragtning, og jeg vil tillade mig at spørge den høitæredede Kultusminister, om han ikke har tænkt paa at gribe til Forholdsregler, som paa en eller anden Maade kunde gøre denne Tilstand bedre, thi det er dog fuldstændig klart, at hvis det forholder sig saaledes — og i det mindste, hvad det første af disse Tilfælde angaar, tror jeg nok det forholder sig saaledes, det andet Tilfælde tror jeg ikke, er ganske rigtig — men hvis det altsaa forholder sig saaledes, selv kun med det første Tilfælde, saa er det klart, at den Folketirke, som kun kan tilfredsstille den religiøse Trang hos en Tiendedel af Befolkningen, er en fuldstændig Karrikatur af en Folketirke. Det, som skal berettigede en Folketirkes Tilværelse, er selvfølgelig det, at den kan tilfredsstille, om ikke alle, saa dog en religiøs Trang hos det store Flertal af dem, som høre med til Folketirken.

Det, der efter min Formening først burde gøres, før man skred til at lovgive i den Retning, som er angivet ved det her foreliggende Lovforslag, er, at man burde se at indrette Folketirken paa en saadan Maade, at alle de Mennesker, som havde en religiøs Trang, kunde saa denne religiøse Trang tilfredsstillet, dog med den Indskrænk-

ning, at denne religiøse Trang selvfølgelig maatte søge sin Tilfredsstillelse i Kristendommen som en historisk Kendsgerning. Jeg siger ikke i Kristendommen som en dogmatisk Kendsgerning, men i Kristendommen som en historisk Kendsgerning; det er jo en Selvfølge, at en Folketirke, som staar i Forhold til Kristendommen, ikke kan indlade sig paa at tilfredsstille andre religiøse Former end netop den, som søger sin Trang tilfredsstillet ved Kristendommen som en historisk Kendsgerning. Dette kunde opnaas, naar der blev givet Lærefrihed i Folketirken. Det vil være de fleste ærede Medlemmer bekendt, at det var det, som Grundtvig viede en stor Del af sit Liv til at kæmpe for, at der blev Lærefrihed i Folketirken, saaledes at altsaa de Bænd, som nu ligge paa Folketirkens Præster, om ikke fuldstændig løstes, saa dog løstes saaledes, at der blev givet et fuldstændig frit Spillerum indenfor de kristelige Afstigninger. Det er jo ogsaa noget, som faktisk er Tilfældet i andre Kulturlande, saaledes i Tyskland, Schweiz og Holland; i de tre Lande ved jeg med Bestemthed, at der faktisk i det mindste hersker den største Lærefrihed. Man vil i Tyskland kunne finde teologiske Professorer ved Universiteterne, som skulle uddanne Præster, som ere ortodokse, og man vil finde teologiske Professorer, som ere yderliggaaende Nyrationallister. Dette er ikke alene Tilfældet med teologiske Professorer, men det er ogsaa Tilfældet med Præstestanden i Tyskland, Holland og Schweiz, at de ere kristelige Nyrationallister, og paa den anden Side er der en stor Del, som er, hvad man kalder kirkelig ortodokse. Men der er altsaa faktisk frit Spillerum for disse forskellige Retninger, og derved bliver det selvfølgelig muligt for disse Folketirker at tilfredsstille hele den Del af Befolkningen, der har religiøs Trang, og som søger sin Tilfredsstillelse i Kristendommen som historisk Kendsgerning. Naar det saa var slet, naar Folketirken var bleven saaledes indrettet, saa kunde det Forslag, som de ærede Medlemmer have stillet, være ypperlig paa sin Plads.

Dog mener jeg, at hvis det skulde kunne tilfredsstille, maatte der foretages nogle Ændringer deri; det maatte ændres i Overensstemmelse med, hvad jeg i Begyndelsen af mit Foredrag foreslog, nemlig ændres paa en saadan Maade, at Sognene bleve dannede idetmindste ikke alene, ikke hovedsagelig efter Sognefællene, men ogsaa efter den religiøse Sympati haade mellem Menighedsmedlemmerne indbyrdes og mellem Menighedsmedlemmerne og Præsten. Jeg mener altsaa, at, naar f. Eks. et Sognefald var ledigt, saa var der ikke det mindste i Vejen for